

Գ Ն Ա Հ Ա Տ Մ Ա Ն Ե Վ Թ Ե Ս Տ Ա Վ Ո Ր Մ Ա Ն Կ Ե Ն Տ Ր Ո Ն

ՈՒՍՈՒՑՉԻ ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔԻ ՍՏՈՒԳՈՒՄ

2022

Պ Ա Տ Մ ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն

Թ Ե Ս Տ 3

Ք Ն Ն Ա Ս Ե Ն Յ Ա Կ Ի Հ Ա Մ Ա Ր Ը

Ն Ս Տ Ա Ր Ա Ն Ի Հ Ա Մ Ա Ր Ը

Հարգելի՛ ուսուցիչ

Խորհուրդ ենք տալիս առաջադրանքները կատարել ըստ հերթականության:
Ուշադիր կարդացե՛ք յուրաքանչյուր առաջադրանք: Եթե չի հաջողվում որևէ առաջադրանքի
անմիջապես պատասխանել, ժամանակը խնայելու նպատակով կարող եք դրան անդրադառնալ
ավելի ուշ:

Թեևստ-գրքույկի էջերի դատարկ մասերը կարող եք օգտագործել սևագրության համար:

Կարդացե՛ք մեջբերումը և պատասխանե՛ք 1-ին և 2-րդ հարցերին:

«Հայրենիքն ամուր կապանքների մեջ է առնված, նրա վրա են դրված անօրինական ծանր հարկեր, երբ իր հայրը սպանվել է՝ հակառակ նրան տրված երաշխիքների, երբ ամբողջ իր հարազատ ժողովուրդը ստրկացված և ցրված է...»:

1 Ո՞վ է մեջբերված խոսքերի հեղինակը:

- 1) Մուշեղ Մամիկոնյան
- 2) Արտավան Արշակունի
- 3) Սմբատ Բագրատունի
- 4) Արշակ Արշակունի

2 Ո՞ւմ աշխատությունից է վերցված մեջբերումը:

- 1) Պրոկոպիոս Կեսարացի
- 2) Ագաթիոս Միրինեյացի
- 3) Սեբեոս
- 4) Ղևոնդ

Կարդացե՛ք մեջբերումը և պատասխանե՛ք 3-րդ և 4-րդ հարցերին:

«...Հեք ու ստրուկ ժողովրդեան մը առաջին ու միակ ազատարարն ինքն է, իր աշխատութիւնն է, իր ներքին ուժն է, իր լոյսն է, միութիւնն ու հաստատ կամքն է»:

3 Ո՞վ է հետևյալ խոսքերի հեղինակը:

- 1) Հարություն Սվաճյան
- 2) Նահապետ Ռոսինյան
- 3) Գրիգոր Արծրունի
- 4) Մատթեոս Մամուրյան

4

Ո՞ր ապստամբության համար է հանգանակություն կազմակերպել վերը նշված խոսքերի հեղինակը:

- 1) Սասունի 1904 թ. ապստամբություն
- 2) Ջեյթունի 1862 թ. ապստամբություն
- 3) Ջեյթունի 1895 թ. ապստամբություն
- 4) Սասունի 1894 թ. հերոսամարտ

Կարդացե՛ք մեջբերումը և պատասխանե՛ք 5-րդ և 8-րդ հարցերին:

« Վա՛յ հայերին, որ երբևէ ներքաշվել են եվրոպական քաղաքականության մեջ: Ավելի լավ կլիներ, եթե Հայաստան անունը երբեք արտասանված չլիներ եվրոպական որևէ դիվանագետի կողմից»:

5

Ո՞վ է մեջբերված խոսքերի հեղինակը:

- 1) Ֆրիտյոֆ Նանսեն
- 2) Հովհաննես Քաջազնունի
- 3) Լևոյդ Ջորջ
- 4) Վուդրո Վիլսոն

6

Ի՞նչ հարցի հետ կապված է նա ասել այդ խոսքերը:

- 1) «Հայ դատ»
- 2) «Ազգային օջախ»
- 3) «Մանդատի հարց»
- 4) «Արևելյան հարց»

7

Ո՞ր կոնֆերանսում է տապալվել այդ հարցը:

- 1) Մոսկվայի
- 2) Փարիզի
- 3) Լոնդոնի
- 4) Լոզանի

8

Ե՞րբ է այդ հարցը հանվել Ազգերի լիգայի օրակարգից:

- 1) 1925 թ. սեպտեմբերի 22
- 2) 1929 թ. հունվարի 22
- 3) 1929 թ. սեպտեմբերի 1
- 4) 1927 թ. հունվարի 1

Կարդացե՛ք մեջբերումը և պատասխանե՛ք 9-րդ և 10-րդ հարցերին:

«Պատմում են նույնպես, որ մի անգամ Պամփյուլիայում բռնվել է մի հովազ, որի ոսկյա մանյակի վրա գրված էր հայերեն տառերով հետևյալը. «Արշակ թագավոր Նյուսիա աստծուն», այսինքն՝ Նյուսիա աստծուն նվեր Արշակ թագավորից: Այդ Արշակն այն ժամանակ Հայոց թագավորն էր...»:

9

Ո՞վ է մեջբերված խոսքերի հեղինակը:

- 1) Հիպպոլիտիոս
- 2) Փիլոստրատոս
- 3) Բարդաճան
- 4) Պլուտարքոս

10

Ո՞ր դարում է գահակալել մեջբերման մեջ հիշատակվող թագավորը:

- 1) II դար
- 2) I դար
- 3) Ք.ա. I դար
- 4) Ք.ա. II դար

11

Ո՞վ է հետևյալ խոսքերի հեղինակը:

«... Անհրաժեշտ է գործել արագ: Եթե բավարարվենք մասնակի կոտորածով, ինչպես եղավ 1909 թ. Ադանայում և այլ շրջաններում, ապա դա օգուտի փոխարեն վնաս կբերի, քանի որ վտանգ կստեղծենք արթնացնելու այն տարրերին, որոնց նույնպես մտադիր ենք վերացնել ճանապարհից՝ արաբներին ու քրդերին»:

- 1) Ջեմալ
- 2) Էնվեր
- 3) Թալեաթ
- 4) Նազրմ

12 Ո՞ր տերություններն են հանդես եկել համատեղ հայտարարությամբ հայերի կոտորածների կապակցությամբ 1915 թ. մայիսի 11-ին:

- 1) Իտալիա, Ռուսաստան, Ավստրո-Հունգարիա
- 2) Ռուսաստան, Ֆրանսիա, Մեծ Բրիտանիա
- 3) Ֆրանսիա, ԱՄՆ, Մեծ Բրիտանիա
- 4) Մեծ Բրիտանիա, Իտալիա, Ֆրանսիա

Կարդացե՛ք մեջբերումը և պատասխանե՛ք 13-րդ և 14-րդ հարցերին:

«Դա հազվագյուտ մարտ էր այս պատերազմի պատմության մեջ... Հայերը Ղարաքիլիսայի մարտով ցույց տվեցին, որ իրենք կարող են լինել աշխարհի լավագույն զինվորները»:

13 Ո՞վ է խոսքերի հեղինակը:

- 1) Յակով Գանեցկի
- 2) Գեորգի Չիչերին
- 3) Վեհիբ փաշա
- 4) Կարաբեքիր փաշա

14 Որտե՞ղ են ասվել խոսքերը:

- 1) Մոսկվա
- 2) Թիֆլիս
- 3) Բաքու
- 4) Բաթում

Կարդացե՛ք մեջբերումը և պատասխանե՛ք 15-րդ և 16-րդ հարցերին:

«Նա, ով կառուցում է գործարան, տաճար է կառուցում»:

15 Ո՞վ է խոսքերի հեղինակը:

- 1) Ալբեր Լեբրեն
- 2) Ջովաննի Ջոլիտտի
- 3) Քավլին Քուլիջ
- 4) Ռամսեյ Մակդոնալդ

16 Ո՞ր երկրի առաջնորդն է եղել խոսքերի հեղինակը:

- 1) Ֆրանսիա
- 2) ԱՄՆ
- 3) Իտալիա
- 4) Մեծ Բրիտանիա

Կարդացե՛ք մեջբերումը և պատասխանե՛ք 17-րդ և 18-րդ հարցերին:

«... Կոմունիստները կամ հինգերորդ շարասյունները գնալով մեծացող սպառնալիք և վտանգ են ներկայացնում քրիստոնեական քաղաքակրթության համար...»:

17 Ո՞վ է մեջբերված խոսքերի հեղինակը:

- 1) Վուդրո Վիլսոն
- 2) Ֆրանկլին Ռուզվելտ
- 3) Ուինսթոն Չերչիլ
- 4) Իոսիֆ Ստալին

18 Որտե՞ղ են հնչել վերը բերված խոսքերը:

- 1) Յալթա
- 2) Ֆուլտոն
- 3) Պոտսդամ
- 4) Լոնդոն

Կարդացե՛ք մեջբերումը և պատասխանե՛ք 19-րդ և 20-րդ հարցերին:

«Եթե ձեր հարևանն իր տանը փոխում է պաստառները, ապա չի նշանակում, որ դուք էլ ձեր տանը պարտադիր պետք է վերանորոգում սկսեք»:

19 Ո՞վ է մեջբերված խոսքերի հեղինակը:

- 1) Էրիկ Հոնեկեր
- 2) Էդվարդ Բենեշ
- 3) Միխայիլ Գորբաչով
- 4) Նիկոլաե Չուռչեսկու

20 Ո՞ր պետության ղեկավարն էր խոսքերի հեղինակը:

- 1) Ռումինիա
- 2) ԳԺՀ
- 3) ԽՍՀՄ
- 4) Չեխոսլովակիա

21

Տերմինների կամ հասկացությունների տրված բացատրություններից որո՞նք են ճիշտ:

- ա. Նոր քարի դարում արձանագրված նշանակալից առաջընթացը՝ փոփոխությունների ամբողջությունը, մարդկության պատմության մեջ անգլիացի գիտնական Գորդոն Չայլդի կողմից բնորոշվել է որպես «նորքարիդարյան հեղափոխություն»:
- բ. Թեոկրատական կարգը պետական կառավարման մի ձև է, որում աշխարհիկ և հոգևոր ամբողջ իշխանությունը գտնվում էր հոգևոր դասի ձեռքում:
- գ. Հայասայի արքաները կրում էին «Մեծ թագավոր տիտղոսը»:
- դ. Նաիրի թագավորության հիմքի վրա բարձրացած պետությունը հայտնի է Վանի համահայկական թագավորություն անունով:
- ե. Մարաստանը Հայաստանին միացնելուց հետո հայոց արքան կրում էր «արքայից արքա» տիտղոսը:
- զ. Հայաստանի առաջին բաժանումից հետո նրա արևմտյան մասում պետական գործավարությունը տարվում էր պահլավերենով:
- է. Մարդկության պատմության քաղաքակրթական շրջանը սկիզբ է առնում երկաթի դարից:

- 1) բ, գ, դ
- 2) ա, բ, դ
- 3) բ, գ, զ
- 4) ա, է, է

22

Հայդուկի մականունը համապատասխանեցրե՛ք նրա անուն ազգանվանը:

1) Պանդուխտ	ա. Առաքել Մխիթարյան
2) Արաբո	բ. Համբարձում Բոյաջյան
3) Մեծն Մուրադ	գ. Միքայել Սեֆերյան
4) Իշխան	դ. Սարգիս Մեհրաբյան
5) Նիկոլ Դուման	ե. Նիկողայոս Տեր-Հովհաննիսյան
6) Վարդան	զ. Հովսեփ Արղության
7) Հրայր Դժոխք	է. Թորոս Ծառուկյան
	ը. Արմենակ Ղազարյան

- 1) 1-է, 2-ը, 3-ա, 4-զ, 5-բ, 6-դ, 7-զ
- 2) 1-զ, 2-ա, 3-բ, 4-զ, 5-է, 6-դ, 7-ը
- 3) 1-զ, 2-բ, 3-ա, 4-զ, 5-է, 6-դ, 7-ը
- 4) 1-է, 2-բ, 3-զ, 4-ը, 5-է, 6-ա, 7-զ

23

Ո՞ր շարքի բոլոր տերմիններն են գործածական եղել Հունաստանում:

- 1) Օստրակիզմ, տրիտիա, տիրանիա, բուլե, ապելլա, հելոտ, լիթուրգիա
- 2) Կոմիցիա, բուլե, ապելլա, պլեբեյ, կոնսուլ, ցենզոր, օպտիմատ
- 3) Կրատոս, նոմարքոս, արիստոս, օստրակիզմ, հելոտ, տրիտիա, բուլե
- 4) Օստրակիզմ, կոնսուլ, ապելլա, լիթուրքիա, բուլե, տիրանիա, հելոտ

24

Թվարկվածներից որո՞նք են Փետրվարյան ապստամբության պատճառներ:

- ա. Նոր իշխանությունների վարած «ռազմական կոմունիզմի» քաղաքականությունը:
բ. Վրաստանին պատերազմ հայտարարելու պատճառով շտապ իրականացված գորահավաքը:
գ. Նոր իշխանությունների այն հայտարարությունը, որ Խորհրդային Ադրբեջանի հետ տարածքային վեճերը լուծվելու են հօգուտ ադրբեջանցիների:
դ. Բնակչության ունեցվածքի կամայական բռնագրավումները, որոնք ուղեկցվում էին անհնազանդների ձերբակալություններով:
ե. Նեպի քաղաքականության գործադրումը, որի հետևանքով կտրուկ վատթարացավ գյուղացիության դրությունը:
զ. ՀՄԽՀ իշխանությունների բացահայտ թուրքամետ քաղաքականությունը և Թուրքիային տարածքային պահանջներ առաջադրելուց հրաժարվելու հայտարարությունները:
է. Խորհրդային իշխանության գործադրած քաղաքական բնույթի հետապնդումները և բռնությունները:

- 1) գ, դ, զ
- 2) գ, է, զ
- 3) ա, գ, է
- 4) ա, դ, է

Հետևյալ պնդումներից որո՞նք են ճիշտ:

- ա. Գեղարվեստական խեցեղենն ու ապակեղենը Հայաստանում զարգացած միջնադարում ստացան լայն կիրառություն:
- բ. Աշոտ III-ի թագադրությանը ներկա էին Հայոց աշխարհի բոլոր իշխանները, բարձրաստիճան հոգևորականները և Վիրքի թագավորը:
- գ. Միջնադարում եկեղեցին ապահովում էր Հայաստանի միասնականությունը:
- դ. «Գիրք թղթոց» դավանաբանական թղթակցությունների ժողովածուն կազմվել է V դարում:
- ե. Զարգացած միջնադարում Հայաստանում ընդարձակվում է ոռոգման ցանցը:
- զ. Ուշ միջնադարում Հայաստանում ընդարձակվում է տեխնիկական բույսերի՝ բամբակի, կտավատի, քունջութի, կանեփի մշակումը:
- է. Խաչքարային արվեստը քանդակագործության ինքնուրույն ճյուղ դարձավ XI դարում:
 - 1) բ, գ, զ
 - 2) ա, գ, է
 - 3) ա, բ, է
 - 4) ա, գ, դ

Հետևյալ փաստարկներից որո՞նք են ճիշտ:

- ա. 1992 թ. դեկտեմբերին Թուրքիան ճանաչեց Հայաստանի անկախությունը, բայց նրա հետ դիվանագիտական հարաբերություններ չհաստատեց:
- բ. 1993 թ. մայիսի 18-ին հայ ազատամարտիկները մտան Լաչին:
- գ. 2007 թ. հունվարի 19-ին Ստամբուլում ահաբեկչության զոհ դարձավ «Ակոս» թերթի խմբագիր Հրանտ Դինքը:
- դ. 2009 թ. հոկտեմբերի 10-ին Յուրիխում Հայաստանի Հանրապետության և Թուրքիայի միջև ստորագրվեցին «Երկկողմ դիվանագիտական հարաբերությունների հաստատման և զարգացման մասին» արձանագրությունները:
- ե. 1992 թ. հունվարի 8-ին ԼՂՀ Գերագույն խորհրդի նախագահ ընտրվեց 33-ամյա պատմաբան Արթուր Մկրտչյանը:
- զ. 1920-ական թվականների սկզբին ամենամարդաշատ հայկական գաղթօջախը Շվեդիայում էր:
- է. 1949 թ. օգոստոսին ՀԽՍՀ նախարարների խորհրդին առընթեր ներգաղթի կոմիտեն դադարեցրեց իր գործունեությունը:
- ը. 2015 թ. հունվարից ՀՀ-ն Եվրոպայի խորհրդի (ԵԽ) լիիրավ անդամ է:
 - 1) բ, դ, է, ը
 - 2) ա, բ, գ, ը
 - 3) բ, գ, զ, է
 - 4) գ, դ, է, է

Հետևյալ պնդումներից որո՞նք են ճիշտ:

- ա. Թովմա Աքվինացին գտնում էր, որ ճշմարտությունը կարելի է գտնել միայն հավատի միջոցով:
- բ. Մասնավոր, գիլդիական և համքարային դպրոցները գտնվում էին եկեղեցու իրավասությունից դուրս:
- գ. XIV դարի երկրորդ կեսից սկիզբ է առնում պատմական հուշագրության ժանրը:
- դ. Միջնադարյան Հնդկաստանի մշակույթի առանձնահատկություններից մեկն այն է, որ չստեղծվեց միասնական մշակույթ:
- ե. Դեռևս VIII դարում Չինաստանում հրատարակել են թերթ, որտեղ տպագրում էին կայսերական հրամանները:
- զ. VIII դարում չին տպագրիչները փորագրում էին կավե սալիկների վրա, ապա թանաք էին քսում և մի թերթ թուղթ դնում տպագրելու համար:
- է. Միջնադարյան իսլամական մշակույթը բաժանվում է չորս փուլերի:

- 1) դ, ե, գ
- 2) գ, գ, ե
- 3) բ, դ, ե
- 4) ա, բ, է

Բերված փաստարկներից որո՞նք տեղ չեն գտել ԱՄՆ-ի նախագահ Հ. Թրումենի 1947 թ. Կոնգրեսին հղված ուղերձում:

- ա. Մեծածավալ տնտեսական օգնություն տրամադրել եվրոպական երկրներին:
- բ. Ստեղծել արևմտյան երկրների ռազմաքաղաքական խմբավորում՝ ԱՄՆ-ի հովանու ներքո:
- գ. ԽՍՀՄ-ի և ԱՄՆ-ի միջև Եվրոպյան բաժանել ազդեցության գոտիների:
- դ. ԽՍՀՄ-ի սահմանագծի երկայնքով տեղակայել ամերիկյան ռազմակայաններ:
- ե. Միավորել ամբողջ անգլոսաքսոնական աշխարհի ուժերը:
- զ. Անհրաժեշտության դեպքում ԽՍՀՄ-ի և նրա դաշնակիցների դեմ կիրառել զինված ուժեր:

- 1) դ, գ
- 2) գ, ե
- 3) ա, գ
- 4) բ, դ

Հետևյալ պնդումներից որո՞նք են ճիշտ:

- ա. Մեխիկոյի հովտում ինկերը հիմնեցին Տենչտիտլան մայրաքաղաքը:
- բ. Մայաները որսորդությամբ չէին զբաղվում և ընտանի կենդանիներ չէին պահում:
- գ. Ացտեկների թշնամի մի քանի ցեղերի օգնությամբ պորտուգալացիները կործանեցին նրանց պետությունը:
- դ. Իսպանացի կոնկիստադոր Պիսարոն ձերբակալեց ինկերի կայսրին, ստացավ նրա փրկության համար պահանջած փրկագինը, սակայն սպանեց կայսրին:
- ե. Ացտեկների մոտ ամենահարգի զբաղմունքը ռազմական ծառայությունն էր:
- զ. XVI-XVII դարերում Ամերիկայից Անգլիա տեղափոխվեց 200 տոննա ոսկի և 18 հազար տոննա արծաթ:
- է. Մարդկանց գոհաբերությունը ինկերի կրոնական արարողությունների անբաժան մասն էր:

- 1) դ, գ, է
- 2) բ, դ, է
- 3) ա, դ, է
- 4) բ, գ, է

Թվարկվածներից որո՞նք են 1921 թ. հոկտեմբերի 20-ին Անկարայում կնքված Ֆրանս-թուրքական պայմանագրի արդյունքներից:

- ա. Հայաթափված Կիլիկիան հանձնվեց Թուրքիային:
- բ. Կիլիկիահայ բեկորներից Կիլիկիայում ձևավորվեց «հայկական օջախ»:
- գ. Ֆրանսիական զորամասերը լքեցին Կիլիկիան:
- դ. Կիլիկիան հռչակվեց ինքնավար Ֆրանսիայի հովանավորության ներքո:
- ե. Ինքնավար Կիլիկիան ստեղծեց 50-հազարանոց բանակ:
- զ. Կիլիկիահայության վերջին բեկորներն արտագաղթեցին հարևան արաբական երկրներ և Եվրոպա:
- է. Մինչև 1923 թ. սկիզբը Կիլիկիայից հեռացան նաև շուրջ 6000 ուրֆայահայեր, որով ավարտվեց երկրամասի հայաթափումը:
- ը. Թուրքական կողմը պարտավորվում էր իրավարար վճռի հրապարակման օրից հրաժարվել Ֆրանսիային հանձնված տարածքների նկատմամբ բոլոր իրավունքներից:

- 1) ա, գ, զ, է
- 2) բ, գ, դ, զ
- 3) ա, գ, դ, ը
- 4) բ, դ, է, է

Հետևյալ պնդումներից որո՞նք են հանդիսանում Եկատերինա II կայսրուհու գործունեության հետևանք:

- ա. Գիտությունների ակադեմիայի հիմնումը:
- բ. Դասային ներկայացուցչական առաջին ժողովի հրավիրումը:
- գ. Նահանգներում գործադիր, դատական և ֆինանսական իշխանությունների տարանջատումը:
- դ. Կառավարման համապետական մարմինների՝ պրիկազների հիմնումը:
- ե. Զինվորական ծառայության նոր կարգի հաստատումը:
- զ. Օրենսդրության մեջ «հպատակների իրավունք» հասկացության ամրապնդումը:
- է. «Ազատ ձեռներեցության մասին» օրենքի ընդունումը:

- 1) գ, գ, է
- 2) դ, ե, է
- 3) բ, ե, դ
- 4) ա, բ, գ

Հետևյալ պնդումներից որո՞նք են ճիշտ:

- ա. Գարեգին Նժդեհի զորքերը 1920 թ. ապրիլին Որոտանի կիրճում պարտության մատնեցին Կապանը գրավել ձգտող թուրքական զորքերին:
- բ. 1918 թ. հուլիսի վերջին Զանգեզուրից Նախիջևան անցած զորավար Անդրանիկը ձեռնամուխ եղավ երկրամասի պաշտպանության կազմակերպմանը թուրք-ադրբեջանական ոսնձգություններից:
- գ. Բոլշևիկյան Ադրբեջանը, համագործակցելով երիտթուրքերի հետ, Խորհրդային Ռուսաստանից պահանջում էր Ղարաբաղը հանձնել իրեն:
- դ. 1918 թ. վերջին Գողթան գավառի Վերին և Ներքին Ագուլիս գյուղերի հայ բնակչությունը ենթարկվեց կոտորածի:
- ե. Մուղրոսի զինադադարից հետո Անդրկովկասում իր դիրքերն ամրապնդած Անգլիան Ղարաբաղի հարցում որդեգրեց ադրբեջանամետ, իսկ Զանգեզուրի հարցում՝ հայամետ կեցվածք:
- զ. Գարեգին Նժդեհը 1920 թ. հուլիսի սկզբին բոլշևիկների Գորիս ներխուժելուց հետո փոքրաթիվ ուժերով քաշվեց Խուստուփ լեռը:
- է. Ադրբեջանը, իր ստեղծման ժամանակներից, զավթողական նկրտումներ դրսևորեց Նախիջևանի, Զանգեզուրի, Ղարաբաղի և հայկական մի շարք այլ տարածքների նկատմամբ:

- 1) գ, դ, է
- 2) գ, ե, գ
- 3) ա, բ, գ
- 4) ա, գ, է

33

1720-ական թթ. Սյունիքում և Արցախում ծավալված ազատագրական պայքարի իրադարձությունները դասավորե՛ք ժամանակագրական հաջորդականությամբ:

- ա. Թուրքական 6000-ոց զորախմբի ջախջախումը Վարանդայում
- բ. Հալիձորի բերդի անկումը
- գ. Ռազմական խորհրդի ստեղծումը Շինուհայրում
- դ. Մեղրիի հաղթական ճակատամարտը
- ե. Շուշին գրավելու թուրքական զորքի անհաջող փորձը
- զ. Հայկական իշխանության ստեղծումը Կապանում
- է. Կապանի զինվորական հրամանատարության անցումը Մխիթար սպարապետին
- ը. Դավիթ բեկի կողմից պատվիրակության ուղարկումը Թահմասպ II-ի մոտ

- 1) ա, ե, գ, ը, բ, է, դ, զ
- 2) ա, գ, է, ը, գ, բ, դ, է
- 3) գ, գ, ը, ա, է, դ, է, բ
- 4) գ, ա, է, գ, դ, ը, է, բ

34

Պատմական իրադարձությունները դասավորե՛ք ժամանակագրական հաջորդականությամբ:

- ա. Ուսամա բեն Լադենի կողմից կազմակերպված ահաբեկչությունը Նյու Յորքում
- բ. ԽՍՀՄ-ի փլուզումը
- գ. Իրանի Իսլամական Հանրապետության հռչակումը
- դ. Սոցիալիստական վարչակարգի փլուզումը Արևելյան Գերմանիայում
- է. Ռուս-վրացական պատերազմը Հարավային Օսիայի համար
- զ. ԱՊՀ կանոնադրության ընդունումը

- 1) դ, գ, բ, ա, գ, է
- 2) դ, բ, գ, է, գ, ա
- 3) գ, բ, դ, գ, է, ա
- 4) գ, դ, բ, գ, ա, է

Տերմինների կամ հասկացությունների տրված բացատրություններից որո՞նք են ճիշտ:

- 1) Մեծ Հայքի Արշակունյաց թագավորության անկումից հետո նախարարական տան գլխավորի («տանուտեր») ժառանգորդը՝ ավագ եղբայրն անվանվում էր ավագ սեպուհ:
- 2) Իշխանաց իշխանը Բագրատունյաց Հայաստանում փոխարինում էր Ռուբինյանների շրջանի մարաջախտին:
- 3) Հայկական աղբյուրներում Կիլիկյան Հայաստանը կոչվում է «Օռվային կղզի»:
- 4) Պարսկա-բյուզանդական բաժանումից հետո Մեծ Հայքի Բարձր Հայք նահանգը կրում էր «Մեծ Մասն Մեծ Հայոց» անունը:
- 5) Մեծ Հայքի Արշակունյաց թագավորության անկումից հետո նախարարական տան գլխավորը հայտնի էր «տեր» կամ «տանուտեր» անունով:
- 6) Արքայական տոհմի շառավիղներից ձևավորված խավին վաղ միջնադարում անվանում էին ոստանիկներ:
- 7) Պարսից արքայի և բյուզանդական կայսեր միջև 532 թ. կնքված պայմանագիրն անվանել են «ամոթալի»:

Տերմինների կամ հասկացությունների տրված բացատրություններից որո՞նք են ճիշտ:

- 1) 1849 թ. Երևանի, Ալեքսանդրապոլի, Նոր Բայազետի, Նախիջևանի և Օրդուբադի գավառներից կազմված վարչական միավորը կոչվել է Երևանի նահանգ:
- 2) 1917 թ. մարտի 9-ին ձևավորվեց կովկասյան 5 պատգամավորներից կազմված գործադիր մարմին, որը կոչվեց Անդրկովկասյան կոմիսարիատ:
- 3) «Որոգայթ փառաց» գրքի համաձայն հայոց ապագա պետության բարձրագույն օրենսդիր մարմինը կոչվելու էր «Հայոց տուն»:
- 4) XIX դ. սկզբին Արևելյան Հայաստանի մեծագույն մասն ընդգրկված էր Երևանի, Նախիջևանի, Ղարաբաղի, Գանձակի և Մակուի խանությունների տարածքում:
- 5) Պանթյուրքիզմը ենթադրում էր իսլամադավան բոլոր ազգերի միավորում օսմանյան Թուրքիայի դրոշի ներքո և սրբազան պատերազմ (ջիհադ) բոլոր անհավատների՝ գյավուրների դեմ:
- 6) 1828 թ. մարտի 21-ի Նիկոլայ I-ի հրամանագրով Երևանի և Ղարաբաղի նախկին խանությունների տարածքի վրա կազմված վարչական նոր միավորը կոչվեց Հայկական մարզ:
- 7) 1869 թ. Արսեն Կրիստյանի և Պետրոս Հայկազունու գլխավորությամբ Ալեքսանդրապոլում ստեղծված ազատագրական խմբակը կոչվում էր Հայրենասերների միություն:

Տերմինների կամ հասկացությունների տրված բացատրություններից որո՞նք են ճիշտ:

- 1) Թուրք-հայկական պատերազմի ժամանակ Լոռու չեզոք գոտում անգլիացի գեներալ-նահանգապետին հեռացնելուց հետո այդ երկրամասում հաստատված իշխանության մարմինը կոչվել է հայկական գեներալ-նահանգապետություն:
- 2) Բաքվում գտնվող հայկական գործարարները լուծարելու մասին Բաթումի պայմանագրի կետերը չճանաչած և Ստեփան Շահումյանի գլխավորած ժողովրդական կոմիսարների իշխանության հետ ինքնապաշտպանություն կազմակերպած մարմինը Բաքվի Հայոց ազգային խորհուրդն էր:
- 3) Մայիսյան ապստամբության ժամանակ բոլշևիկների ազդեցության տակ անցած գրահագնացքը կոչվում էր «Վարդան Մամիկոնյան»:
- 4) Ալեքսանդրապոլում բոլշևիկների ստեղծած ապստամբության ղեկավար մարմինը կոչվում էր Հայաստանի Ռազմահեղափոխական կոմիտե (ՀՌՀԿ):
- 5) Համո Օհանջանյանի կառավարությանը փոխարինած Սիմոն Վրացյանի կառավարությունը հայտնի է «բյուրո-կառավարություն» անունով:
- 6) Վրաց-հայկական կարճատև պատերազմից հետո Լոռին և Ջավախքի հարավային մասը հայտարարվեցին «չեզոք գոտի»:
- 7) Երևանում 1923 թ. նոյեմբերին կայացած ՀՅԴ համագումարը հայտնի է «Ինքնավերացման համագումար» անունով:

Հետևյալ պնդումներից որո՞նք են ճիշտ:

- 1) 7-րդ դարի պատմիչ Սեբեոսը Համագասպ Մամիկոնյանին անվանել է առաքինի և ուսումնասեր գործիչ:
- 2) Արտավազդ V-ին հայոց գահին նախորդել է Խոսրով II-ը:
- 3) Հռոմեական զորքերի՝ Հայաստան ներխուժման պահին արքայից արքա Տիգրան Մեծն իր բանակի գլխավոր ուժերի հետ գտնվում էր Պաղեստինում:
- 4) Տրդատ III-ը Փայտակարանի եպիսկոպոս է հաստատել Գրիգոր Լուսավորչի թոռանը՝ Գրիգորիսին:
- 5) 363թ. կնքված պայմանագրով Հովհաննոս Շապուհին պարտավորեցնում էր չօգնել հայերին:
- 6) Պապի վարած անկախ քաղաքականության արդյունքում Հայաստանից վտարվել էին պարսից զորքերը:
- 7) Խոսրով IV-ի՝ Հայաստան գալուց հետո Արշակ III-ը հեռացավ Հայաստանի արևմտյան մաս:

1894-1896 թթ. ազատագրական պայքարի վերաբերյալ հետևյալ պնդումներից որո՞նք են ճիշտ:

- 1) 1895 թ. աշնանը Մալաթիայի հայերը Եղիշե քահանա Խաչատրյանի գլխավորությամբ ջարդեցին թուրք ոստիկաններին ու թուրքական խուժանին և վտարեցին քաղաքից:
- 2) 1896 թ. հունիսի 8-ին Պարսկաստանի սահմանագլխին՝ Ս. Թադեի վանքից ոչ հեռու, 1500 վանեցիների վրա հարձակվեցին կանոնավոր զորքն ու քրդական մագրիկ ցեղի հրոսակները:
- 3) 1894 թ. ավելի քան 40 000-անոց թուրքական բանակի դեմ սասունցիները կռվել են 2 հազար քաջերով՝ զինված կայծքարե հրացաններով, դաշույններով ու կացիներով:
- 4) Հայ ազգային ուժերը՝ մասնավորապես դաշնակցականները, 1895 թ. հոկտեմբերի 12-ին Արեգին գյուղում հրավիրած ժողովում որոշել են Ջեյթունը թշնամուց պաշտպանելու համար զենքի դիմել:
- 5) 1894 թ. օգոստոսի սկզբի արյունալի մարտերից հետո սասունցիները ստիպված թողել են Տավորիկը և քաշվել Անդոկի լանջերը:
- 6) 1896 թ. զինվորական մարմնի որոշմամբ՝ 500 երիտասարդներ մոտ 30 դիրքեր կազմեցին Այգեստանին հարակից մահմեդական թաղամասերի դիմաց:
- 7) 1896 թ. Մեծ տերությունների միջնորդությամբ Հալեպում կնքված հաշտության համաձայն Ջեյթունում տեղակայվելու էր թուրքական զորք:

Խորհրդային Հայաստանի արդյունաբերացմանը վերաբերող հետևյալ պնդումներից որո՞նք են ճիշտ:

- 1) Երևանում կառուցվեց արհեստական կաուչուկի գործարան, որը բավարարում էր ԽՍՀՄ-ի կաուչուկի պահանջարկի մեծ մասը:
- 2) Ավելացավ ձեռնարկությունների տնտեսական ինքնուրույնությունը:
- 3) Առաջին երկու հնգամյակների ընթացքում շահագործման հանձնվեց 44 արդյունաբերական ձեռնարկություն:
- 4) Սևանում հայտնաբերեցին մոլիբդենի հանքավայրեր:
- 5) Ալավերդին դարձավ տեքստիլ արդյունաբերության կենտրոն:
- 6) Արարատը դարձավ տուֆի արդյունահանման կենտրոն:
- 7) Աճեց բանվոր դասակարգի և ճարտարագիտատեխնիկական անձնակազմի թվաքանակը:

Հետևյալ ձեռնարկումներից որո՞նք է իրականացրել Նադիրը՝ հայերի համակրանքն ու օժանդակությունը ստանալու համար:

- 1) Արշավել է Արևմտյան Հայաստան և օգնել Մուշի և Սասունի ապստամբ հայերին:
- 2) Արցախը անկախ է հայտարարել Գանձակի խանությունից՝ այն դարձնելով առանձին վարչական միավոր:
- 3) Հայ ժողովրդի նկատմամբ իր բարյացկամությունն ընդգծելու համար այցելել է Էջմիածին ու ներկա եղել պատարագին:
- 4) Երևանի քաղաքար է նշանակել Մելիքջան Մելիք-Շահնազարյանցին:
- 5) Արցախի հարթավայրից տեղահանել և Խորասան է աքսորել այնտեղ բնավորված աֆշարներ ցեղին:
- 6) Վերահաստատել է կաթողիկոսի և հայ հոգևորականության հնուց սահմանված իրավունքները:
- 7) Ճանաչել է Սևանի հարավարևելյան մասում իշխող մելիք-Հակոբջանյան տոհմի ներկայացուցիչների իրավունքները:

Հետևյալ պատճառահետևանքային կապերից որո՞նք են ճիշտ:

- 1) Գյուտի կաթողիկոսական աթոռին բարձրանալը պայմանավորված էր Հովսեփ Ա-ի ձերբակալությամբ:
- 2) Տիգրանից հայրենիք վերադառնալուց կարճ ժամանակ անց՝ 450 թ. ապրիլին Վարդան Մամիկոնյանը հայտնեց ապստամբության մասին:
- 3) Պարսից արքայի պահանջով Տիգրան ժամանած հայ նախարարները հայրենիք վերադառնալու և ապստամբություն կազմակերպելու համար առերես ընդունեցին գրադաշտականությունը:
- 4) Վարդանանց պատերազմի ավարտին գերված հայ հոգևորականների մի մասը երկար տանջանքներից հետո ազատվեց պարսից գերությունից և վերադարձավ հայրենիք:
- 5) 450 թ. ծավալված հակապարսկական ապստամբության պայմաններում Վասակ Սյունու հրաժարվելը ապստամբությունից հարված էր Հայաստանի անվտանգությանը:
- 6) Պարսից տերության կողմից Արևմտյան Հայաստանում աշխարհագիր անցկացնելուց հետո հայ ժողովրդի բոլոր խավերի վիճակը ծանրացավ:
- 7) Ավարայրի ճակատամարտից որոշ ժամանակ անց պարսից տերությունը հարկադրված էր Հայաստանից հանել իր զորքերը, հոգևորականներին թույլատրել անցնել իրենց ծառայությանը, շինականներին՝ տեր կանգնել իրենց ունեցվածքին:

Թվարկվածներից որո՞նք են արևմտահայերի առաջին համագումարի արդյունքներ:

- 1) Արևմտահայ ազգային խորհրդի պատվավոր նախագահ է ընտրվել Վահան Փափազյանը:
- 2) Վանի, Խնուսի և Էրզրումի մարզերում ստեղծվել են Արևմտահայ ազգային խորհրդի տեղական կազմակերպություններ:
- 3) Ընտրվել է կենտրոնական ղեկավար մարմին՝ 15-հոգանոց Արևմտահայ ազգային խորհուրդ:
- 4) Բիթլիսի և Խարբերդի մարզերում ստեղծվել են Արևմտահայ ազգային խորհրդի տեղական կազմակերպություններ:
- 5) Արևմտահայ ազգային խորհրդի նախագահ է ընտրվել Ավետիս Ահարոնյանը:
- 6) Նորաստեղծ Ազգային ժողովից ընտրվել է 15-հոգանոց գործադիր մարմին՝ Հայոց ազգային խորհուրդը:
- 7) Արևմտահայ ազգային խորհրդի անդամներ են դարձել Սեպուհը, Զապել Եսայանը, Լևոն Շանթը և ուրիշներ:

Հետևյալ պնդումներից որո՞նք են ճիշտ:

- 1) Հայաստանի պարսկա-բյուզանդական բաժանումից հետո Հայ առաքելական եկեղեցու կաթողիկոս է դառնում Հովհան Բագարանցին:
- 2) Ալի Արսլանը, ուխտադրժոռեն գրավելով Արծնը, հիմնահատակ ավերեց այն:
- 3) Թյուրք-սելջուկներն առաջին անգամ Հայաստան ներխուժել են Վասպուրականի վրայով:
- 4) Թյուրք-սելջուկները Հայաստանում առաջին անգամ հայտնվել էին VIII դարում որպես վարձկան զինվորականներ:
- 5) Մանազկերտի 1071 թ. ճակատամարտից առաջ Սյունիքի, Կարսի և Տաշիր-Ձորագետի թագավորները ձևականորեն հպատակություն էին հայտնել թյուրք-սելջուկներին:
- 6) 762թ. արաբների դեմ պայքարը սկզբնապես գլխավորում էին Սմբատ և Գագիկ Արծրունիները, ապա Գուրգեն Արծրունին:
- 7) Հայաստանը վերջնականապես գրավելու նպատակով ձեռնարկված արշավանքի ընթացքում թյուրք-սելջուկները Սմբատաբերդ լեռան մոտ իրականացրել են բնակչության կոտորած:

Հետևյալ պնդումներից որո՞նք են ճիշտ:

- 1) Հայոց մեծ թվականի սկիզբ է համարվում 550 թ. հուլիսի 11-ը:
- 2) Ղևոնդ եպիսպոկոսը նկարագրել է հայ ժողովրդի հերոսական պայքարը արաբական տիրապետության դեմ:
- 3) VII դարում եկեղեցու հայրերի գրվածքներից հավաքվել է «Կնիք հաւատոյ» ժողովածուն:
- 4) Խաղիսաղի ճակատամարտի հետևանքը պարսից զորավար Միհրանի քսանհազարանոց զորքի պարտությունն էր:
- 5) Գյուտ կաթողիկոսը գտնում էր, որ նյութական աշխարհի հիմքում ընկած են չորս տարրերը:
- 6) Բյուզանդական կայսրը փորձում էր «Հենոտիկոն»-ով հաշտեցնել ուղղափառներին ու կաթոլիկներին:
- 7) Դավիթ Անհաղթի կարծիքով Արեգակը բազմապատիկ մեծ է Երկրից:

Տերմինների կամ հասկացությունների տրված բացատրություններից որո՞նք են ճիշտ:

- 1) Միջնադարյան Ճապոնիայում մեծ տարածում գտած արյան վրեժի երևույթը հայտնի է «սինոտիզմ» անունով:
- 2) Մաքսից ազատված նավահանգստային քաղաքները միջնադարյան Եվրոպայում անվանում էին պորտոֆրանկո:
- 3) Ուղղափառ եկեղեցու կողմից ուշ միջնադարում տրվող մեղքերի թողության թղթերը կոչվում էին ինդուլգենցիաներ:
- 4) Միջնադարյան Ճապոնիայում կիրառվող հողի չափման միավոր էր ծառայում տանը:
- 5) Քաղաքական մեծ ազդեցության հասած գործիչներին Նոր ժամանակներում անվանում էին բուրժուազիա:
- 6) Արևելյան սլավոնների մոտ ավագների խորհուրդը կրում էր «վեչե» անվանումը:
- 7) Միջնադարյան Ճապոնիայում մշակված ինքնասպանության ազգային ձևը հայտնի է «սեպպուկան» անունով:

Տերմինների կամ հասկացությունների տրված բացատրություններից որո՞նք են ճիշտ:

- 1) Նախկին ԽՍՀՄ-ի տարածքում առաջացած միջազգային նոր կազմավորումը հայտնի է «Ինքնիշխան պետությունների միություն» անունով:
- 2) Չճանաչված են կոչվում այն երկրները, որոնք թեև ճանաչվել են ՄԱԿ-ի կողմից, սակայն նրա Անվտանգության խորհրդի անդամ չեն:
- 3) 1954 թ. սկսած Ալբանիայի առաջնորդ Ի. Բրոզ Տիտոն մշակեց «սոցիալիզմի կառուցման առանձնահատուկ ուղու» գաղափարը, որը հետագայում ստացավ «Էտատիզմ» անվանումը:
- 4) Ֆրանսիայի պատմության 1946-1958 թթ. շրջանը հայտնի է «Չորրորդ հանրապետություն» անունով:
- 5) Ֆաշիստական Գերմանիայի կողմից ԽՍՀՄ-ի դեմ պատերազմի պլանը հայտնի է «Իմ պայքարը» անունով:
- 6) Հոլանդիայի Մասստրիխտ քաղաքում 1992 թ. ստորագրված պայմանագրով կազմավորված պետությունների միավորումը կոչվում է Եվրոպական միություն:
- 7) Մշակութային մոդեռնիստական ուղղություններից է ավանգարդիզմը, որի անվանումն առաջացել է ֆրանսերեն ավանգարդ (առաջապահ ջոկատ) բառից:

Տերմինների կամ հասկացությունների տրված բացատրություններից որո՞նք են ճիշտ:

- 1) Արդյունաբերական հեղաշրջմանը բնորոշ է արտադրության մեքենայացման գործընթացը, որը սկսվել է XVII դարի 60-ական թվականներին:
- 2) Ճապոնիայի արդիականացմանը բնորոշ են տնտեսության մեջ ժամանակակից գիտության և տեխնիկայի նվաճումների ներդրումը, արևմտյան կրթական համակարգի ներդրումը:
- 3) Ազատական վարչակարգին բնորոշ հատկանիշներից են՝ իշխանության տարանջատումը երեք ճյուղերի, հանդուրժողականությունը կրոնի և հավատքի նկատմամբ, շուկայական տնտեսությունը:
- 4) Ավտարկիային բնորոշ են առաջնորդի բացարձակ իշխանությունը, ռասայական տեսությունը և ուժի պաշտամունքը:
- 5) Ռուզվելտի «Նոր կուրսին» բնորոշ են մասնավոր առևտրի թույլատրումը, մասնավոր փոքր և միջին ձեռնարկությունների ստեղծումը, օտարերկրյա կապիտալի ներգրավումը տնտեսության մեջ և այլն:
- 6) Ամբողջատիրական վարչակարգին բնորոշ են ահաբեկման համակարգը, տնտեսության կենտրոնացված կառավարումը, գրաքննության բացակայությունը, մեկ կուսակցության գերիշխող դերը:
- 7) Տնտեսական մեծ ճգնաժամին բնորոշ էին տնտեսության հավասարակշռության խաթարումը, արդյունաբերական ապրանքների ծավալների աճը, բնակչության ցածր գնողունակությունը:

Հետևյալ պնդումներից որո՞նք են ճիշտ:

- 1) Հայկական լեռնաշխարհում գտնվող Շանիդար հնավայրը աշխարհի առաջին վաղերկրագործական և անասնապահական հնավայրն է, որը թվագրվում է Ք.ա. VIII հազարամյակով:
- 2) Հայկական լեռնաշխարհը Ք.ա. VI հազարամյակի II կեսից մուտք է գործել պղնձիքարիդարյան մի ինքնատիպ մշակութային դարաշրջան:
- 3) XIX դարի վերջերին և XX դարում եվրոպացի աստղագետներ Վ. Օյկոտի, Կ. Ֆլամարիոնի կողմից կատարած եզրահանգումների համաձայն կենդանակերպի անվանակոչումը կատարվել է Հայկական լեռնաշխարհում Ք.ա. XXVIII դարում:
- 4) Հայասայի և Խեթական թագավորության միջև կնքված բարեկամության և փոխօգնության պայմանագիրը խախտվել է Ք.ա. XIV դարի առաջին կեսին:
- 5) Հայկական լեռնաշխարհում քաղաքակրթության ժամանակաշրջանը սկսվել է Ք.ա. IV հազարամյակի կեսերից:
- 6) Հայերենը հնդեվրոպական ընդհանրությունից անջատվել է Ք.ա. III հազարամյակի վերջին:
- 7) Չամուա երկիրը գտնվել է Ուրմիո լճից հարավ և հիշատակվել է Ք.ա. II հազարամյակի կեսերին:

Նշված փաստարկներից որո՞նք են վերաբերում Գերմանիայում նացիստական վարչակարգի շրջանին:

- 1) Արգելվում էին սպորտային այնպիսի հաղորդագրությունները, որոնցում նշվում էին գերմանացի մարզիկների պարտությունները:
- 2) Յուրաքանչյուր ընտանիք պարտավոր էր տանն ունենալ ֆյուրերի լուսանկարը:
- 3) Նացիստական կուսակցության անդամները պարտավոր էին մանրագնին քննարկել Հիտլերի որոշումները և հայտնել իրենց տեսակետները:
- 4) 10-18 տարեկան բոլոր երեխաներն ու պատանիները ներգրավվում էին երիտասարդական շարժման՝ Հիտլերյուգենդի մեջ:
- 5) Արիացիների միջև ամուսնությունները խստորեն արգելվում էին:
- 6) Սգո հայտարարություններում արգելվում էր նշել այն մասին, որ անձը մահացել է վիրաբուժական գործողության ընթացքում:
- 7) Գերմանիայի օրհներգը երգելու իրավունք ունեին միայն Ռայխստագի պատգամավորները:

Հետևյալ պնդումներից որո՞նք են ճիշտ:

- 1) ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհուրդը կազմված է 5 մշտական և 10 ժամանակավոր անդամներից:
- 2) Բեռլինի պատի փլուզումից երեք տարի անց Գերմանիան վերամիավորվեց:
- 3) Թեհրանի խորհրդածոդովում ամենագլխավորը երկրորդ ճակատի բացման հարցն էր:
- 4) Երկրորդ աշխարհամարտի ընթացքում բեկումն սկսվել է Մոսկվայի ճակատամարտով:
- 5) Պոտսդամի խորհրդածոդովում Ստալինը հավաստիացրել է դաշնակիցներին, որ ԽՍՀՄ-ը պատերազմ կհայտարարի Ճապոնիային:
- 6) Սառը պատերազմի սկիզբ է համարվում Հ. Թրումենի ունեցած ելույթը Բրյուսելում:
- 7) Չորրորդ հանրապետության ընթացքում բարելավվեցին Ֆրանսիայի հարաբերությունները ԽՍՀՄ-ի և մյուս սոցիալիստական երկրների հետ:

Հետևյալ պնդումներից որո՞նք են ճիշտ:

- 1) Պաբլո Պիկասոն և Ժորժ Բրակը հիմնադրել են ավանգարդիստական ուղղության ֆուտուրիզմ կոչվող հոսանքը:
- 2) Վերացական նկարչությունը գույների և ձևերի համադրություն է՝ բոլորովին զրկված առարկայությունից:
- 3) Ֆ. Բեկոնը իր գոյությունը ապացուցում էր այսպես « Ես մտածում եմ, հետևաբար գոյություն ունեմ»:
- 4) Ըստ Դենի Դիդրոյի՝ բնության մեջ և տիեզերքում հաստատված կարգը գործում է բացառապես նրանում առկա բացարձակ օրենքներով:
- 5) Ֆրանց Կաֆկան և Մարսել Պրուստը մոդեռնիզմի ուղղության գրողներ էին:
- 6) Կուբիզմի խոշոր ներկայացուցիչ է Վազարելին:
- 7) Ֆրանսիացի գրող և փիլիսոփա Ժան Պոլ Սարտրը հրաժարվել է 1964 թ. իրեն շնորհված Նոբելյան մրցանակից:

Հետևյալ պատճառահետևանքային կապերից որո՞նք են ճիշտ:

- 1) Իրանին ռուսական կողմնորոշումից հեռու պահելու նպատակով XIX դարի վերջին և XX դարի սկզբին եվրոպական երկրները նպաստում էին նրա տնտեսական զարգացմանը:
- 2) 1918 թ. կնքված անգլո-ֆրանսիական նոր համաձայնագրով, որը հիմնականում վերահաստատում էր Սայքս-Պիկոյի համաձայնագիրը, արաբական երկրների մեծ մասը բաժանվեց Անգլիայի և Ֆրանսիայի միջև:
- 3) Չանգվածային ընդվզումների ճնշման տակ 1906 թ. Իրանի շահը հրապարակեց հրովարտակ սահմանադրություն ընդունելու և խորհրդարան հրավիրելու մասին:
- 4) XX դարի սկզբին Իրանում ծավալված սահմանադրական շարժմանը մասնակցում էին նաև Հայ հեղափոխական դաշնակցության անդամներ:
- 5) 1911 թ. գրավելով Իրանի մի զգալի մասը՝ Անգլիան առաջադեմ ուժերին ստիպեց հեռանալ իշխանությունից և այն հանձնել շահի կողմնակիցներին:
- 6) 1841 թ. ստորագրած առևտրական պայմանագրով Ֆրանսիան իր հսկողությունը հաստատեց Իրանի տնտեսության նկատմամբ:
- 7) 1832 թ. Կոստանդնուպոլի մատույցներում հայտնված եգիպտական զորքերի հետագա առաջխաղացումը կասեցվեց Անգլիայի կողմից Թուրքիային ցուցաբերած ռազմական օգնության շնորհիվ:

Հետևյալ փաստարկներից որո՞նք են Վերսալյան պայմանագրի հետևանքներ:

- 1) Հռենոսի գոտին 10 տարով հանձնվել է Ֆրանսիային:
- 2) Գերմանիայի ստորջրյա նավատորմը ու ռազմական օդուժը սահմանափակվել է 100 հազարով:
- 3) Գերմանիան զրկվել է իր բոլոր գաղութներից:
- 4) Գերմանիային արգելվել է բանակ ունենալ:
- 5) Սաարի ածխավազանի շրջանը 15 տարով դրվել է միջազգային վերահսկողության տակ:
- 6) Դանցիգը ստացել է ազատ քաղաքի կարգավիճակ:
- 7) Էլզասն ու Լոթարինգիան անցել են Բելգիային ու Դանիային:

Տերմինների կամ հասկացությունների տրված բացատրություններից որո՞նք են ճիշտ:

- 1) Տնտեսության որոշ ճյուղերի, հողի և այլ մասնավոր սեփականության վերաժումը պետական սեփականության կոչվում է ազգայնացում:
- 2) Համաշխարհային պատմության արդի փուլին բնորոշ հասարակությունը կոչվում է արդյունաբերական կամ տեխնոլոգիական հասարակություն:
- 3) Ամբողջատիրությունը բռնապետական իշխանության ձև է, որը հայտնի է «տոտալիտարիզմ» անունով:
- 4) Պետության անկախ, ինքնուրույն լինելը արտաքին և ներքին գործերում կոչվում է ինքնիշխանություն:
- 5) Երկրորդ աշխարհամարտի Արևելյան ճակատի 1939 թ. սեպտեմբերից մինչև 1940 թ. մայիս պատերազմաշրջանն ստացել է «տարօրինակ պատերազմ» անունը, որովհետև այդտեղ ակտիվ ռազմական գործողություններ չեն մղվել:
- 6) Ռուսաստանում ցարի տապալումից հետո ստեղծված գործադիր իշխանության մարմինը կոչվում էր ժողկոմխորհ:
- 7) Առաջին համաշխարհային պատերազմից հետո ստեղծված աշխարհակարգը հայտնի է «Վերսալ-վաշինգտոնյան» անունով:
- 8) Պատերազմում պարտված երկրի կողմից կատարվող դրամական վճարումը հաղթող երկրին կոչվում է կոնֆիսկացիա:
- 9) ԱՄՆ-ում 1960-ական թթ. սկսված կոմունիստական արշավը ստացել է «մաքքարտիզմ» անվանումը:

Տերմինների կամ հասկացությունների տրված բացատրություններից որո՞նք են ճիշտ:

- 1) Ռուսաստանի հետադիմական վարչակարգի հակահայ քաղաքականության դեմ պայքարելու համար Թիֆլիսում ստեղծված մարմինը կոչվում էր Պաշտպանության կոմիտե:
- 2) 1915 թ. Քանաքեռում Դրոյի, Համագասպի, Վարդանի և Քեռու կամավորական խմբերի միավորմամբ ստեղծված գորամիավորումը կոչվել է Երևանյան գունդ:
- 3) Հովսեփ Արղությանի և Հովհաննես Լազարյանի կազմած Հայաստանի ազատագրման և հայ-ռուսական դաշնագրի նախագիծը՝ բաղկացած 18 հոդվածից, կոչվել է Մոսկովյան ծրագիր:
- 4) Ցեղասպանությունը որևէ ազգի, ռասայի, էթնիկական կամ կրոնական խմբի ամբողջական կամ մասնակի բնաջնջմանը նպատակաուղղված ծրագիր և գործողություն է:
- 5) 1897 թ. հուլիսին քրդական մագրիկ ցեղի վրա 250 հայդուկների հարձակման և կոտորման վրեժխնդրական գործողությունը հայտնի է Խանասորի արշավանք անունով:
- 6) Հայոց ազգային համախորհրդակցության արդյունքում ձևավորվել է Ազգային ժողով, որի գործադիր մարմինը կոչվել է պատգամավորական Հայոց ազգային բյուրո:
- 7) 1918 թ. մարտին Հայկական կորպուսի և Հատուկ հավաքական ջոկատի միավորմամբ ստեղծված զինվորական միավորը կոչվել է Առանձին հայկական կորպուս:
- 8) 1916 թ. անգլո-ֆրանսիական գաղտնի բանակցությունների արդյունքում Օսմանյան կայսրության ասիական տիրույթների բաժանման վերաբերյալ ստորագրված համաձայնագիրը հայտնի է «Մայքս- Պիկոյի համաձայնագիր» անվամբ:
- 9) Եվրոպայի օգնությամբ Հայաստանից պարսիկներին վտարելու Իսրայել Օրու կազմած ծրագիրը կոչվել է Հյուսիսային ծրագիր:

Հետևյալ պատճառահետևանքային կապերից որո՞նք են ճիշտ:

- 1) Կաթոլիկ եկեղեցու հետ հարաբերությունները կարգավորելու համար Ֆրանսիայի թագավոր Հենրիխ IV-ը հրապարակեց Նանտի էդիկտը:
- 2) Արաբների դեմ մղած հաղթական պատերազմի շնորհիվ Կարլոս Մեծին հաջողվեց գրավել Հարավ արևմտյան Իսպանիան:
- 3) Ֆ. Ֆուկայամայի աշխատության մեջ արծարծվում է այն գաղափարը, որ ապագայում առանձին փոքր պատերազմներ հնարավոր են, իսկ մեծ պատերազմների հավանականությունը խիստ նվազել է:
- 4) Թերմոպիլյան կիրճում պարսկական մեծաքանակ զորքերի դեմ 300 սպարտացիների մղած հերոսական կռվի շնորհիվ Ատտիկայի բնակչությունը հասցրեց հեռանալ կղզիներ:
- 5) Պելոպոնեսյան պատերազմների հետևանքով վերականգնվեց Աքեմենյան Պարսկաստանի գերիշխանությունը Փոքր Ասիայում:
- 6) Կարլոս Մարտելի ռազմական բարեփոխման համաձայն զինվորներին տրամադրվելու էր հող և այնտեղ աշխատելու համար գյուղացիներ գնելու իրավունք:
- 7) Հռոմում երկու պրետորների ինստիտուտ սահմանելը պայմանավորված էր մեկ մարդու ձեռքին մեծ իշխանության կենտրոնացում թույլ չտալու նպատակով:
- 8) Պելոպոնեսյան պատերազմները հանգեցրին Հռոմի ազդեցության մեծացմանը Էգեյան ծովում:
- 9) Կարլոս Մարտելի ռազմական բարեփոխումների համաձայն՝ զինվորները սպառազինության ծախսերը և ապրուստի միջոցները ստանալու էին ազնվականության վճարած հարկերից:

Հայկական հարցի միջազգայնացմանը վերաբերող հետևյալ պնդումներից որո՞նք են ճիշտ:

- 1) Արևմտահայ գործիչները՝ հոգևորականներ, արևմտահայերի Ազգային ժողովի երեսփոխաններ, Հայկական հարցի լուծման ակնկալությամբ հանդիպումներ ունեցան ռուսական պատվիրակության ղեկավար Ալեքսանդր Նելիդովի հետ:
- 2) Մայիսի 18-ին Լոնդոնում կնքվում է ռուս-թուրքական համաձայնագիր, որը նախատեսում է Սան-Ստեֆանոյի պայմանագրի մի շարք կետերի վերանայում:
- 3) Սան Ստեֆանոյի պայմանագրով Ռուսաստանին էին անցնում Կարսի, Կադզվանի, Ալաշկերտի, Բայազետի և Էրզրումի գավառները:
- 4) Հայկական հարցը, կազմելով Արևելյան հարցի բաղկացուցիչ մաս, XIX դ. երկրորդ կեսին վերաբերում էր արևմտահայության ազատագրության կամ ինքնավարության խնդրին:
- 5) Սան Ստեֆանոյի պայմանագրում Հայաստան բառի առկայությամբ սուլթանական կառավարությունն առաջին անգամ դիվանագիտական մակարդակով ստիպված էր ընդունել, որ կայսրության կազմում գոյություն ունի հայերի հայրենիք Հայաստանը:
- 6) Մկրտիչ Խրիմյանը ռուսական պատվիրակությունից պահանջում էր Սան Ստեֆանոյի պայմանագրում կետ մտցնել Ռուսաստանի հովանավորության տակ Արևմտյան Հայաստանում ինքնավարություն ստեղծելու վերաբերյալ:
- 7) Բեռլինի պայմանագրի արդյունքում Կարս բերդաքաղաքը դարձավ նորաստեղծ Կարսի մարզի կենտրոնը՝ Կարսի, Արդահանի, Կադզվանի, Օլթիի գավառներով:
- 8) Բեռլինի պայմանագրով Օսմանյան կայսրությանն են վերադարձվել Ալաշկերտի և Բայազետի գավառները:
- 9) Բեռլինի վեհաժողովի նախօրյակին կնքվում է ֆրանս-թուրքական գաղտնի համաձայնագիր, որով Ֆրանսիան թուրքերից ստանում է Կիպրոս կղզին:

Հետևյալ պատմական իրադարձությունների հետևանքներից որո՞նք են ճիշտ:

- 1) Թուրքմենչայի պայմանագրով Արևելյան Հայաստանը ձեռք է բերել պետական ինքնավարություն:
- 2) Բաթումի պայմանագրով Օսմանյան կառավարությունն ընդունել է ճանաչել է Հայաստանի անկախությունը:
- 3) Ադրիանուպոլսի պայմանագրի արդյունքում Ռուսաստանը ձեռք է բերել Ղրիմի թերակղզի:
- 4) 1724 թ. Կոստանդնուպոլսի պայմանագրով Ռուսաստանը տիրացել է մերձկասպյան տարածքներին:
- 5) Բրեստ-Լիտովսկի պայմանագրի արդյունքում Կարսում և Բաթումում տեղակայվելու էր ռուսական զորք:
- 6) Գյուլիստանի պայմանագրով Ռուսաստանը ձեռք է բերել Սև ծովի շրջանները՝ ներառյալ Փոթին:
- 7) Բրեստ-Լիտովսկի պայմանագրի արդյունքում Օսմանյան Թուրքիային են անցել Արևմտյան Հայաստանի ազատագրված մարզերը:
- 8) 1724 թ. ռուս-թուրքական պայմանագրի արդյունքում Թուրքիան գործողությունների ազատություն է ստացել Շամախիից արևելք ընկած տարածքներում:
- 9) 1736 թ. Էրզրումի պայմանագրով Թուրքիան ճանաչել է Պարսկաստանի տիրապետությունն Արևելյան Հայաստանում և Արևելյան Վրաստանում:

Պատմական իրադարձությունների և երևույթների թվարկված պատճառներից կամ հետևանքներից որո՞նք են սխալ:

- 1) Աֆրիկայի, Ասիայի և Կենտրոնական Ամերիկայի թույլ զարգացած երկրներից ներգաղթյալների պատճառով սոցիալական լարվածության նոր աղբյուր է առաջացել զարգացած երկրներում, որը գնալով ստանում է ավելի վտանգավոր բնույթ:
- 2) Չմիացած երկրների շարժման հետևանքով ձևավորվեց երկբևեռ աշխարհ:
- 3) Առաջին աշխարհամարտի հետևանքով փլուզվել են չորս կայսրություններ՝ Ռուսաստանը, Գերմանիան, Մեծ Բրիտանիան և Ավստրո-Հունգարիան:
- 4) Առաջին աշխարհամարտի հասարակական-քաղաքական գլխավոր հետևանքը Խորհրդային Ռուսաստան պետության ստեղծումն էր:
- 5) Երկրորդ աշխարհամարտի գլխավոր պատճառներից մեկը տերությունների միջև եղած տնտեսական հակամարտությունն էր:
- 6) Երկրորդ աշխարհամարտի նախօրեին հավաքական անվտանգության համակարգ ստեղծելու ԽՍՀՄ ջանքերը հաջողեցին, որովհետև Ֆրանսիան և Մեծ Բրիտանիան ամեն կերպ փորձում էին զսպել ֆաշիստական խմբավորման ծավալապաշտությունը:
- 7) Ստալինգրադի ճակատամարտի գլխավոր հետևանքը արմատական բեկման սկիզբն էր աշխարհամարտի ընթացքում հոգուտ ԽՍՀՄ-ի և նրա դաշնակիցների:
- 8) Կուրսկի ճակատամարտում Կարմիր բանակի հաղթանակի հետևանքով հոդս ցնդեց ֆաշիստների կայծակնային պատերազմի պլանը:
- 9) Առավելապես Մեծ Բրիտանիայի պատճառով Պոտսդամի խորհրդածոդովում Թուրքիայի հանդեպ ԽՍՀՄ տարածքային պահանջների հարցը չլուծվեց:

61

Պատմական իրադարձությունները դասավորե՛ք ժամանակագրական հաջորդականությամբ:

- 1) Հայաստանում պետական գրագրության մեջ օտար այբուբենների կիրառման սկիզբը
- 2) Միասնական դիցարանի ստեղծումը Վանի թագավորությունում
- 3) Արցախի առաջին հիշատակությունը սեպագրերում
- 4) Արծկե քաղաքի հիմնադրումը
- 5) Արմավիրի վերածվելը համահայկական երկրորդ թագավորության մայրաքաղաքի
- 6) Վանի թագավորության գորքերի հաղթարշավը Ադստևի հովիտ

62

774-775 թթ. հակաարաբական ապստամբության իրադարձությունները դասավորե՛ք ժամանակագրական հաջորդականությամբ:

- 1) Տարոն ներխուժած արաբական զորաջոկատի ջախջախումը Մուշեղ Մամիկոնյանի կողմից
- 2) Արճեշի ճակատամարտը
- 3) Մուշեղ Մամիկոնյանի ամրանալը Արտագերս ամրոցում
- 4) Արտավազդ Մամիկոնյանի հարձակումը արաբ գլխավոր հարկահանի վրա
- 5) Արձնիի ճակատամարտը
- 6) Մուշեղ Մամիկոնյանի հաղթանակը Բագավանում

63

Պատմական իրադարձությունները դասավորե՛ք ժամանակագրական հաջորդականությամբ:

- 1) Արամ Մանուկյանի նշանակվելը Վանի նահանգապետ
- 2) Հայոց ազգային խորհրդի ստեղծումը
- 3) Շատախի կենտրոն Թաղի ինքնապաշտպանության ավարտը
- 4) Ջեմալի մահապատժի իրականացումը
- 5) Հայոց ազգային բյուրոյի ստեղծումը
- 6) Արևմտահայ ազգային խորհրդի ստեղծումը

64

Արցախյան շարժման իրադարձությունները դասավորե՛ք ժամանակագրական հաջորդականությամբ:

- 1) Հայ բնակչության կոտորածները Բաքվում
- 2) Պարետային ժամի հայտարարումը Երևանում
- 3) Հենրիխ Պողոսյանի ելույթը ԽՍՀՄ գերագույն խորհրդի նախագահության նիստին
- 4) Լեոնային Ղարաբաղը Հայաստանին վերամիավորելու պահանջագրի ներկայացումը Մոսկվա
- 5) Հենրիխ Պողոսյանի՝ ԼՂԻՄ մարզկոմի առաջին քարտուղար ընտրվելը
- 6) Սումգայիթի հայ բնակչության կոտորածը

65

Պատմական իրադարձությունները դասավորե՛ք ժամանակագրական հաջորդականությամբ:

- 1) Առաջին պետությունների ստեղծումը մայրցամաքային Հունաստանում
- 2) Նորբաբելոնյան գերիշխանության հաստատումը Առաջավոր Ասիայում
- 3) Խեթա-եգիպտական հաշտության և փոխօգնության պայմանագրի կնքումը
- 4) Կասիտական հարստության իշխանության ավարտը Բաբելոնիայում
- 5) Հուդայի թագավորության մայրաքաղաքի գրավումը բաբելոնյան զորքերի կողմից
- 6) Հիքսոսների վտարումը Եգիպտոսից

66

Պատմական իրադարձությունները դասավորե՛ք ժամանակագրական հաջորդականությամբ:

- 1) Նիկեա քաղաքի գրավումը թուրք-օսմանների կողմից
- 2) Կոստանդնուպոլսի գրավումը օսմանյան թուրքերի կողմից
- 3) Բրուսա քաղաքի գրավումը Օսման բեյի բանակների կողմից
- 4) Բաղդադի գրավումը թուրք-սելջուկների կողմից
- 5) Թավրիզի գրավումը Իսմայիլի գլխավորությամբ ղզլբաշների կողմից
- 6) Ադրիանուպոլիս քաղաքի գրավումը Մուրադ I-ի կողմից

67

XIX դարի առաջին կեսի ռուս-պարսկական պատերազմների

իրադարձությունները դասավորե՛ք ժամանակագրական հաջորդականությամբ:

- 1) Գյուլիստանի հաշտության պայմանագրի կնքումը
- 2) Աբասաբադ բերդի գրավումը ռուսական զորքի կողմից
- 3) Սարդարապատի գրավումը ռուսական զորքի կողմից
- 4) Գեներալ Գուդովիչի Երևանյան արշավանքը
- 5) Գանձակի գրավումը հայազգի գեներալ Մադաթովի կողմից
- 6) Արթիկի գրավումը ռուսական զորքի կողմից
- 7) Ռուսական զորքերի հաղթանակը Փոքր Ղարաքիլիսա գյուղի մոտ
- 8) Օշականի ճակատամարտը ռուս-պարսկական զորքերի միջև

68

Պատմական իրադարձությունները դասավորե՛ք ժամանակագրական հաջորդականությամբ:

- 1) «Աշոտ Երկաթ» ռազմանավի գործարկումը Սևանա լճի վրա
- 2) Զանգեզուրից Դբոյի և Նժդեհի ջոկատների մուտքը Արցախ
- 3) Արցախահայության առաջին համագումարի հրավիրումը
- 4) Հայոց կենտրոնական ազգային խորհրդի ժամանումը Թիֆլիսից Երևան
- 5) «Միացյալ Հայաստանի անկախության հռչակագիր» ակտ–ի ստորագրումը
- 6) Հայաստանի և Վրաստանի միջև կարճատև պատերազմի ավարտը
- 7) Զանգեզուր–Ղարաբաղի մարզային խորհրդի ստեղծումը
- 8) Գ. Նժդեհի ժամանումը Զանգեզուր՝ ինքնապաշտպանությունն ամրապնդելու նպատակով

69

Պատմական իրադարձությունները դասավորե՛ք ժամանակագրական հաջորդականությամբ:

- 1) Գերմանիայի Դաշնային Հանրապետության ստեղծումը
- 2) Սոցիալիստական հեղափոխության հաղթանակը Կուբայում
- 3) Վարշավյան դաշինքի ստեղծումը
- 4) Հյուսիսատլանտյան դաշինքի ստեղծումը
- 5) Մարշալի պլանի գործարկման սկիզբը
- 6) Աշխարհում առաջին ջերմամիջուկային ռումբի փորձարկումը
- 7) Կորեական պատերազմի սկիզբը
- 8) Կարիբյան ճգնաժամի խաղաղ լուծումը

**Պատմական իրադարձությունները դասավորե՛ք ժամանակագրական
հաջորդականությամբ:**

- 1) Օգոստոս Օկտավիանոսի հռչակումը ցմահ տրիբուն
- 2) Մակեդոնիայի նվաճումը Հռոմի կողմից
- 3) Հռոմի վերագրավումը Մուլլայի կողմից և դիկտատուրայի հաստատումը
- 4) Տոմարի բարեփոխումը Հռոմում, լուսնային օրացույցի փոխարինումը արևային օրացույցով
- 5) Հռոմի քաղաքացիներին հավասար իրավունքներ ունենալու համար իտալիկների ապստամբությունը
- 6) Հուլիոս Կեսարի հռչակումը ցմահ դիկտատոր
- 7) Առաջին եռապետության ստեղծումը Հռոմում
- 8) Եռապետների հաղթանակը Կասիոսի և Բրուտոսի դեմ Հունաստանում